

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Кафедра теорії та методик дошкільної освіти
Управління освіти і науки Кам'янець-Подільської міської ради

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК
матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції

Кам'янець-Подільський
2020

УДК 373.2+373.3].046(082)

А-43

Рецензенти:

Лабунець В.М., доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету;
Миронова С.П., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри корекційної педагогіки та інклюзивної освіти;

Бахмат Н.В., доктор педагогічних наук, професор, заступник декана педагогічного факультету з наукової роботи та інформатизації навчального процесу.

Відповідальний секретар:

Демчик К. І., кандидат педагогічних наук, старший викладач

Редакційна колегія:

Бабюк Т.Й., кандидат педагогічних наук, доцент;

Демчик К.І., кандидат педагогічних наук, старший викладач;

Каньоса Н.Г., кандидат психологічних наук, доцент.

А43 Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти : збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти ; [відпов. секр. К. І. Демчик]. Київ : Міленіум, 2020. 274 с.

ISBN 978-966-8063-74-5

У збірнику вміщено матеріали, які стали результатом науково-дослідної та пошукової діяльності науковців, викладачів закладів вищої освіти, студентів, аспірантів, докторантів, вихователів закладів дошкільної освіти, учителів закладів загальної середньої освіти, спеціалізованих навчальних закладів. Автори статей досліджують: проблеми наступності в умовах підготовки дітей п'ятирічного віку до навчання у початковій школі; наступність у дошкільній і початковій освіті в педагогічній теорії та практиці; проблеми підготовки педагога, здатного забезпечити наступність в умовах модернізації дошкільної і початкової освіти; психолого-педагогічні умови наступності в процесі навчання та виховання дошкільників та молодших школярів; наступність між дошкільною і початковою ланками освіти в умовах інклюзії.

УДК 373.2+373.3].046(082)

Рекомендовано до друку вченою радою

Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Протокол №2 від 26.02.2020 р.

© Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020

ISBN 978-966-8063-74-5

здійснення системи розумових дій, спрямованих на стабілізацію емоційних реакцій та нормалізацію педагогічної діяльності.

Здатність до психічної саморегуляції є внутрішньою цілеспрямованою активністю особистості, що реалізується через систему психічних явищ та процесів, що забезпечуючи самоорганізацію та цілісність особистості та індивідуальності; психічна саморегуляція охоплює, інтегруючи, низку психічних явищ і процесів, що дозволяє регулювати психічними станами, власною поведінкою та виконуваною діяльністю; розвиток психічної саморегуляції у особистості є однією з ознак її суб'єктної активності.

Як засвідчує проведене нами емпіричне дослідження серед педагогів, вони у ситуаціях емоційно-напруженого спілкування з учнями та їх батьками переживають цілу гаму різноманітних емоцій та почуттів: гнів, обурення й дратівливість, занепокоєння, розгубленість, здивування й зацікавленість, як правило сила цих емоційних реакцій помірною та високою рівня інтенсивності. Оскільки емоційні стани, які часто переживаються, можуть закріплюватися й ставати стійкими особистісними утвореннями, то не дивним є те, що з-поміж вчителів поширеними є тривожність, агресивність, нездатність адекватно виражати власні емоційні стани, що суттєво ускладнює міжособистісну взаємодію у системі «педагог-учні».

Оскільки психологічна готовність до професійної діяльності акумулює в собі все необхідне і достатнє для успішного здійснення професійної діяльності, то закономірним кроком до розв'язання проблеми психічної стійкості педагогів є обов'язковий розвиток у них навичок та вмій емоційної саморегуляції.

Список використаних джерел

1. Адаптация учащихся и молодежи к трудовой учебной деятельности. Иркутск, 1986. 96 с.
2. Дьяченко М. И., Кандыбович Л. А. Психологические проблемы готовности к деятельности. Минск, 1976. 176 с.

УДК 371.12

Соловей Ю. О.,
*аспірантка кафедри дошкільної освіти,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького,
Наук. керівник – Ніколаску І. О.,
доктор педагогічних наук, доцент,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
(Черкаси, Україна)*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИРЕКТОРІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

У процесі глобальної продуктивної трансформації, європейських інтеграційних тенденцій, що відбуваються в українській державі, досить вагомою є якісна вища освіта, яка сприяє всебічному розвитку особистості (креативне та критичне мислення, професійне зростання, удосконалення набутих знань, співпраця у команді, розвиток емоційного інтелекту, навчання протягом усього життя тощо).

Питання підготовки майбутнього педагога дошкільної освіти постає об'єктом студіювання багатьох дослідників (Н. Абашкіна, В. Бондарь, О. Браславська, В. Воронцова,

А. Грітченко, Л. Даниленко, Г. Єльнікова, І. Зязюн, Л. Калініна, В. Коваль, М. Мартиненко, В. Мельник, Т. Сорочан, Г. Троцько, Т. Яцула).

Вважаємо, що сучасний директор закладу дошкільної освіти – це людина нової формації, яка є креативною особистістю, здатною до рефлексії та контролю результатів педагогічної діяльності. Основною метою управлінської діяльності директора нової формації є практичне перетворення дійсності. Компетентність майбутнього директора може бути представлена як гармонійне, інтегроване, системне поєднання знань, умінь і навичок, норми, емоційні та ціннісні ставлення, роздуми, що обумовлюють його готовність для вирішення практичних педагогічних управлінських завдань.

Сучасні тенденції підготовки закладами вищої освіти майбутніх директорів у сфері дошкільної освіти мають базуватися не лише на фундаментальних компетенціях їхнього професіоналізму, але й «м'яких» навичках («soft skills») [3, с. 162].

Soft skills – це навички, прояв яких складно відстежити і наочно продемонструвати. До даної групи належать комунікативні та управлінські навички [2, с. 239].

Відтак, майбутній директор закладу дошкільної освіти має володіти такими «soft skills»: здібність адаптуватись; навички спілкування; уміння вирішувати проблемні ситуації; креативність; навички міжособистісних відносин; вміння працювати в команді.

Також підготовку майбутнього директора закладу дошкільної освіти можна розглядати як оволодіння особою сукупністю знань, умінь та досвіду, що необхідні для професійного виконання посадових повноважень [1, с. 91].

Проте виникає питання, як студентів опанувати такими уміннями та апробувати їх на практиці? Найбільш ефективному розвитку «soft skills» може сприяти участь студента у різних наукових гуртках, спілках, громадських об'єднаннях, наукових товариствах, студентському самоврядуванні тощо. Така діяльність допомагає вдосконалювати комунікативні навички та брати на себе відповідальність за рішення [3, с. 166].

Звичайно, найважливішим засобом розвитку «soft skills» є освітній процес, що має передбачати дисципліни управлінського спрямування.

В Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького студенти освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 012 «Дошкільна освіта» вивчають дисципліну «Планування та організація освітнього процесу ЗДО»/«Організаційно-управлінська діяльність у дошкільній освіті» (90 годин / 3 кредити) (на вибір). В навчально-методичному комплексі до дисципліни (НМКД) зазначено головне освітнє завдання: набуття студентами знань та умінь оцінювати педагогічну ситуацію, прогнозувати розвиток освітнього процесу, знання основних положень теорії управління, огляд нормативно-правової бази (правова культура).

Отже, підсумовуючи викладене вище, варто зауважити, що основними тенденціями підготовки закладами вищої освіти майбутніх директорів закладів дошкільної освіти є: розвиток «soft skills», власне освітній процес та участь студентів у різних студентських чи молодіжних ініціативах.

В умовах сьогодення, у динамічному інформаційному суспільстві актуальним є вивчення міжнародного досвіду тенденцій підготовки майбутніх директорів закладів дошкільної освіти, поширення і впровадження таких тенденцій із метою підвищення якості підготовки майбутніх директорів.

Список використаних джерел

1. Вознюк Л. Розвиток професійної компетентності керівників закладів загальної середньої освіти у системі неперервної освіти. *Розвиток управлінської компетентності керівника як важливого ресурсу забезпечення якості роботи закладу освіти* : тематичний збірник праць / упоряд. І. В. Ветров, О. В. Власюк. Рівне : РОІППО.2019. С. 91.
2. Длугунович Н. Soft skills як необхідна складова підготовки іт-фахівців. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2014. № 6 (219). С. 239.
3. Коваль К. О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2015. № 2 С. 162; С. 166.

УДК 378

Соловйова Ю. О.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди,
(Харків, Україна)

РОЛЬ ДЕКОРАТИВНО-ВЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

В умовах модернізації дошкільної і початкової освіти дуже актуальною постає проблема підготовки компетентного педагога, здатного забезпечити наступність між цими двома ланками. Завдання сучасного вихователя полягає у постійному вдосконаленні своїх знань, застосуванні досягнень науки, пошуку нових форм роботи з дітьми. Разом з тим, необхідно спиратися на традиції, вироблені багатьма поколіннями, застосовувати знання та вміння, перевірені часом. Декоративно-вжиткове мистецтво, впливаючи на духовний розвиток студента, формує ряд компетентностей та особистісних якостей майбутнього педагога.

Ознайомлення з декоративно-вжитковим мистецтвом у системі професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО створює умови для розвитку творчої уяви, спостережливості, здатності до створення нового.

Процес ознайомлення з декоративно-вжитковим мистецтвом включає такі тематичні напрями: кераміка, розпис, писанкарство, витинанка, вишивання.

Ознайомлюючи майбутніх вихователів з таким необхідним у практиці дошкільного закладу видом декоративно-вжиткового мистецтва, як кераміка (ліплення), необхідно звернути увагу на її важливу роль у розвитку сенсомоторики, дрібних м'язів рук. Знайомство з керамікою включає розгляд регіональних особливостей гончарства (опішнянська, василівська, гуцульська кераміка), вивчення основних способів виготовлення та оздоблення виробів з глини. Майбутні вихователі у процесі занять засвоюють основні прийоми ліплення (відривання, з'єднування, сплющування, розкочування тощо), вчать ліпити різноманітні види посуду, традиційні народні іграшки. Вони повинні добре відчувати матеріал, щоб у майбутній роботі з дітьми не виникло ускладнень. Ці вправи є дуже важливими, оскільки допомагають вихователю краще підготувати дитину до школи, сприяючи підготовці руки до письма.

Вивчення основ декоративного розпису (петриківського, самчиківського, яворівського, слобожанського) передбачає знайомство з особливостями композиційної

Павлушкіна О. В.	
Мотиваційна готовність старших дошкільників до шкільного навчання	189
Павлюк О. С.	
Програма «Впевнений старт» – фундамент успішної підготовки дітей старшого дошкільного віку до навчання у Новій українській школі	191
Панченко О. О.	
Педагогічні умови формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку	194
Паранюк Н. В.	
Літературно-педагогічна спадщина В. Сухомлинського як засіб формування моральних якостей дітей дошкільного і молодшого шкільного віку	186
Потапчук Т. В., Данилів О. Р.	
Основні чинники становлення моральних форм поведінки дошкільників	188
Потапчук Т. В., Мрічко Н. М.	
Взаємини дітей дошкільного віку з дорослими і однолітками як чинник розвитку їх самооцінки	200
Приймак Л. В.	
Наступність у формуванні математичної компетентності дошкільників та учнів початкової школи	202
Пукас І. Л.	
Наступність у формуванні соціально-комунікативної компетенції старших дошкільників та молодших школярів	204
Рожко-Павлишин Т. А.	
Підготовка майбутніх вихователів до взаємодії із сім'єю у контексті соціалізації дошкільників	206
Савицька О. В.	
Психічна саморегуляція як складова психологічної готовності до педагогічної діяльності	209
Соловей Ю. О.	
Сучасні тенденції підготовки майбутніх директорів закладів дошкільної освіти України	210
Соловійова Ю. О.	
Роль декоративно-вжиткового мистецтва в системі підготовки майбутніх вихователів ЗДО в умовах модернізації дошкільної і початкової освіти	212
Столяренко О. Б.	
Особливості соціалізації особистості на ранніх етапах онтогенезу	214
Стратан В. С.	
Взаимодействие школы и семьи для успешной реализации инклюзивного образования	216
Сусанова В. О.	
Зміст та особливості використання методики Л. Шелестової для навчання елементів грамоти дітей дошкільного віку з дотриманням принципу наступності з початковою освітою	219
Суюндукова Ю. І.	
Організація освітнього процесу в закладах освіти з урахуванням принципів академічної доброчесності та наступності між дошкільним та початковою ланкою	222
Тамойко М. В.	
Вікові аспекти формування моральних норм поведінки дошкільника	224

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЧАТКОВОЇ
ОСВІТИ**

ЗБІРНИК

матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції

A-43 Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти ; [відпов. секр. К. І. Демчик]. Київ: Міленіум, 2020. 274 с.

ISBN 978-966-8063-74-5

У збірнику вміщено матеріали, які стали результатом науково-дослідної та пошукової діяльності науковців, викладачів закладів вищої освіти, студентів, аспірантів, докторантів, вихователів закладів дошкільної освіти, учителів закладів загальної середньої освіти спеціалізованих навчальних закладів. Автори статей досліджують: проблеми наступності в умовах підготовки дітей п'ятирічного віку до навчання у початковій школі; наступність у дошкільній і початковій освіті в педагогічній теорії та практиці; проблеми підготовки педагога, здатного забезпечити наступність в умовах модернізації дошкільної і початкової освіти; психолого-педагогічні умови наступності в процесі навчання та виховання дошкільників та молодших школярів; наступність між дошкільною і початковою ланками освіти в умовах інклюзії.

УДК 373.2+373.3].046(082)

Відповідальний секретар:

Демчик К. І., кандидат педагогічних наук, старший викладач

За достовірність фактів, дат, назв та ін. відповідають автори статей.

Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

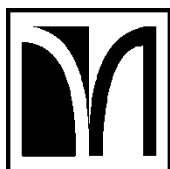
Підписано до друку 15.04.2020.

Формат 60×84¹/₁₆. Гарнітура Times.

Ум. друк. арк. 17,2 Обл.-вид. арк. 16,4. Зам. №43. Наклад 300 шт.

Видавництво «МІЛЕНІУМ» (Київ)
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 535 від 19.07.2001 р.

М І Л Е Н І У М

Видавництво «МІЛЕНІУМ»

м. Київ, вул. Кирилівська, 60
Тел.: +38 (067) 849-34-60
Факс: +38 (044) 222-74-35
E-mail: milenum_ofis@ukr.net